

kétszeresét tette. A fatermelésnek tehát faellátásunkban a behozatallal szemben elég alárendelt szerepe van. Ez az alárendeltég különösen az épület- és műfakészleteknél mutatkozik. Ha a termelés és a behozatal eredményeit, a fogyasztásra rendelkezésre álló összes készletekhez viszonyítjuk, kitűnik, hogy az 1925. évben fogyasztásra szolgáló tűzifa mennyiségéből a hazai erdők termelése 40·9%-kal, a behozatal pedig 59·1%-kal részesedett. A következő évben a termelés részesedése csak 37·6%-os, a behozatalé már 62·4%-os volt. Az épület- és műfakészletnek a termelés 1925-ben csak 37·2%-át, a behozatal ellenben 62·8%-át szolgáltatta. A következő évben a termelés részesedése már csak 32·3%-ot, a behozatalé pedig 67·7%-ot tett. A múlt évben, amikor a békeévek óta nem tapasztalt arányú építkezés folyt, a termelés arányszáma, a behozatal arányszámával

szemben nyilván még inkább visszaesett. Lehetséges azonban, hogy az épület- és műfaimport még a múlt évben sem érte el maximumát. Az építkezéseknek még nagyobb arányban való végrehajtása esetén tehát, még erősebb épület- és műfabe-hozatalra számíthatunk.

Mindezek az adatok azt mutatják, hogy megfelelő erdőterületek hiányában, a tűzifa-, valamint az épület- és műfaellátás tekintetében nagy részben a külföldre, főleg a szomszédos államokra vagyunk utalva. Sajnos, ezen a kényszerhelyzeten jelenleg nincs módunkban változtatni, mert az erdőgazdaságban a termelési időszakok nagyon hosszúak. Magyarország mai területének önálló faellátása terén azért javulás csak akkor következik be, amikor a háború után erdősített területeken lehet majd rendszeresen kitermelni.

Szóllósy Zoltán dr.

Az élelmiszervizsgálatok eredményei.

Résultats des analyses de vivres en Hongrie.

Résumé. Nous présentons ci-dessous le résultat des analyses de vivres. Bien que les données n'offrent pas un tableau complet de la fraude, car le plus souvent, les échantillons n'étaient prélevés qu'au choix, toutefois la formation du nombre des échantillons ayant été l'objet d'observations, ainsi que la modification, d'une année à l'autre, de leur rapport aux vivres examinés, donnent une certaine base pour voir l'orientation et la mesure de la falsification.

Le relevé montre, en détail, l'activité des stations d'analyse. Des échantillons de vivres examinés par elles, 61·4% ont été trouvés relatés en 1920, et seulement 33·7% en 1926.

Les denrées alimentaires analysées en 1926 se répartissaient ainsi: lait, 71·3%; produits laitiers, 18·3%; autres vivres, 10·4%.

On voit par les données, que pour empêcher la fraude aux vivres, les stations d'analyse déployaient une activité toujours croissante. Quoique la proportion des échantillons trouvés falsifiés ait été assez élevée encore en 1926, les résultats des analyses s'amélioraient dans une assez grande mesure, et ces dernières années, la falsification des vivres se bornait à un cercle de plus en plus restreint.

Magyarország mai területén a mezőgazdasági termények, termékek és cikkek hamisításának tilalmazásáról szóló 1895. évi XLVI. t.-c. alapján az élelmiszereknek abból a szempontból való vegyi vizsgálatát, hogy azok természetes állapotukban, vagy hamisítva hoztak-e forgalomba, a vegykísérleti és vegyvizsgáló állomások végzik. Ezt a szolgálatot jelenleg nyolc állami vegykísérleti állomás, öt törvényhatósági vizsgáló állomás és az állami Vetőmagvizsgáló Állomás látja el. Állami vegykísérleti állomás van Budapest, Debrecen, Magyaróvár, Miskolc, Pécs, Szeged, Újpest és Kalocsa városokban; a Budapesten székelő állami vegykísérleti állomásnak — az Országos Kémiai Intézetnek — Pesterzsébeten kirendeltsége is van. Ezenkívül Budapest székesfőváros, továbbá Győr, Kécskémét, Sopron és Székesfehérvár városok törvényhatósági vizsgáló állomással rendelkeznek. Megjegyezzük azonban, hogy mindezeknél az állomásoknál, tehát a törvényhatóságiaknál is, állami vegyészek működnek. A Vetőmagvizsgáló Állomás hatásköre a hivatalos vetőmagminták megvizsgálása és szakvéleményadás tekintetében az ország egész területére kiterjed, a többi vegyvizsgáló és vegykísérleti állomások ellenben csak egy-egy meghatározott körzetben működnek.

Élelmiszervizsgálatok az 1920—1926. években.

Analyses de vivres en 1920—1926.

Év, a vegy-kísérleti állomás neve, székhelye <i>Année, désignation et siège des stations d'expériences chimiques</i>	N o m b r e d e s é c h a n t i l l o n s																							
	Mevizsgált <i>examines</i>		Kifogás alá esett <i>contestés</i>		Mevizsgált <i>examines</i>		Kifogás alá esett <i>contestés</i>		Mevizsgált <i>examines</i>		Kifogás alá esett <i>contestés</i>		Mevizsgált <i>examines</i>		Kifogás alá esett <i>contestés</i>		Mevizsgált <i>examines</i>		Kifogás alá esett <i>contestés</i>		Mevizsgált <i>examines</i>		Kifogás alá esett <i>contestés</i>	
	Tej <i>Lait</i>	Túró és tejszín <i>Fromageon et fromage</i>	Vaj <i>Beurre</i>	Túró és sajt <i>Fromageon et fromage</i>	Zsír és olaj <i>Graisse et huile</i>	Liszt <i>Farine</i>	Tészta-nemű <i>Pâtes aliment.</i>	Méz <i>Miel</i>	Paprika <i>Piment</i>	Ecet <i>Vinaigre</i>	Mas élelmicikkek <i>Autr. articles vivants.</i>	Összes ¹⁾ <i>Total¹⁾</i>												
1920. Össz.-Tot. % ₀	7.001	4.850	486	279	104	61	349	140	106	16	200	59	148	48	51	4	702	249	254	102	116	32	9.517	5.840
1921. Össz.-Tot. % ₀	13.311	9.739	1.091	503	197	55	611	224	208	32	286	66	254	43	47	2	580	71	208	102	388	210	17.269	11.047
1922. Össz.-Tot. % ₀	20.346	14.148	1.178	311	346	87	919	393	149	32	448	57	540	124	23	4	840	48	671	293	583	125	26.043	15.618
1923. Össz.-Tot. % ₀	21.394	14.312	1.543	663	555	282	1.028	550	205	46	212	62	778	359	14	1	424	83	427	211	983	475	27.563	17.043
1924. Össz.-Tot. % ₀	24.363	14.321	2.061	793	592	292	1.013	513	237	39	379	95	662	231	13	—	444	109	420	194	1.058	39	31.242	16.986
1925. Össz.-Tot. % ₀	31.903	13.106	3.741	1.406	996	395	2.154	1.127	408	28	291	44	747	111	60	1	507	69	663	286	1.442	505	42.912	17.078
1926																								
Budapest:																								
Orsz. m. kir. Khémiai Int. — Institut général r. b. de chimie . . .	4.224	1.879	74	21	20	10	248	190	—	—	4	1	6	—	2	—	7	—	48	6	34	10	4.667	2.117
Szifv. V. gyészeti és Élelmisz. izsg. Int. Institut de chimie et d'analyse de vivres de la ville de Budapest . . .	7.690	1.367	2.332	580	766	280	2.035	927	303	30	77	5	517	38	53	—	244	46	—	—	778	216	14.795	3.489
Debrecen . . .	1.019	560	41	15	116	78	31	16	—	—	8	1	5	4	—	—	15	—	44	13	41	17	1.305	704
Győr . . .	393	269	114	17	43	17	62	39	8	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	5	645	347
Ka'ocsa . . .	1.207	359	99	12	92	49	192	129	7	1	71	11	9	3	6	—	72	18	99	30	139	94	1.993	706
Kecskemét . . .	791	657	6	4	12	11	279	260	—	—	—	—	—	—	18	—	—	—	—	—	68	57	1.174	989
Magyaróvár . . .	1.280	606	254	76	47	13	229	99	1	—	—	—	5	—	—	—	3	—	—	—	43	8	1.862	802
Miskolc . . .	761	701	12	10	3	2	17	14	—	—	7	6	1	1	—	—	5	5	9	9	95	9	910	841
Pécs . . .	1.874	673	252	55	4	—	22	7	2	—	—	—	1	—	5	—	3	1	—	—	161	65	2.324	801
Sopron . . .	324	192	32	8	10	9	13	—	5	—	2	—	1	—	3	—	3	—	—	—	38	31	431	240
Szeged . . .	2.415	1.119	35	5	19	2	49	12	—	—	6	1	5	—	1	—	59	6	—	—	253	37	2.842	1.182
Székesfehérvár . . .	8.345	1.739	166	8	37	10	61	20	31	3	76	1	20	8	15	3	122	12	297	167	446	138	9.616	2.109
Újpest . . .	1.211	440	160	70	33	12	81	26	6	1	1	1	5	1	1	—	1	—	—	—	163	39	1.662	590
Össz. — Total % ₀	31.534	10.561	3.577	881	1.202	493	3.319	1.739	363	35	254	27	575	55	104	3	534	88	497	225	2.267	810	44.226	14.917
		33.5		24.6		41.0	52.4		9.6		10.6		9.6		2.9		16.5		45.3		35.7		33.7	

¹⁾ Ezenkívül megvizsgáltak abraktakarmányt 32, ebből kifogásolt volt 7; trágyaneműt 56, ebből kifogásolt volt 9; növényvédőszer 17 mintát, ebből nem volt kifogásolt. Az állami Vetőmagvizsgáló állomás 1925-ben megvizsgált 462 vetőmagmintát s kifogásolt 248-at, 1926-ban 491 mintát s kifogásolt 153-at. — *En outre, on a examiné 32 fourrages, dont on a contesté 7; 56 espèces d'engrais (contestées: 9); 17 échantillons d'articles de protection de plantes (on n'en a contesté aucun) En 1925, la Station d'Etat de l'analyse des semences a examiné 462 échantillons de semences, et contesté 248 (en 1926, 401, respectiv. 153).*

A vegykísérleti és vegyvizsgáló állomások, mint az a vonatkozó törvény címéből is kitűnik, a mezőgazdaság termékeinek vizsgálatával foglalkoznak, tehát nemcsak az élelmiszerek, hanem a mezőgazdaságban termelt, vagy ott használatos más cikkek is (pl. abrak, trágyanemű, növényvédőszer stb.) vegyvizsgálat alá kerülhetnek, a munkálatok zömét azonban az élelmiszervizsgálatok adják. A megvizsgálandó élelmiszerek mintáit részben a közigazgatási hatóságok veszik s szolgáltatják be az állomásokhoz, részben pedig maguk az állomások vegyészei szedik.

A Földművelésügyi Minisztériumtól be-

szertett adataink az élelmiszervehamisításról teljes és pontos képet nem adnak, mert a vegyvizsgálatok az összes hamisított élelmiszerekre nem terjeszkednek ki. Az állomások ugyanis a mintákat többnyire csak válogatás útján veszik. A vizsgálatok alkalmával kifogásolt minták számának alakulásából, a megvizsgált és kifogásolt minták egymáshoz való arányát feltüntető adatok évenkénti változásaiból, továbbá abból, hogy az egyes élelmiszerek mily arányban szerepelnek a vegyvizsgálatok között, az élelmiszervehamisítások irányára, fokozására vagy csökkenésére vonatkozólag némi támpontot mégis találunk. A hamisi-

tás tilalmazásáról szóló idézett törvény minél tökéletesebb végrehajtása érdekében kifejtett tevékenység méreteiről s egyben a vegyvizsgáló állomások működéséről azonban táblázatunk adatai elég részletesen beszámolnak.

Ezek szerint a vegykísérleti és vegyvizsgáló állomások az ország mai területén a békekötés óta évről évre több és több élelmiszermintát vizsgáltak meg. A megvizsgált minták száma az 1920. évi 9.517-ről 1922-ben 26.043-ra, 1924-ben 31.242-re, 1926-ban pedig 44.226-ra emelkedett. A vegyvizsgálatok alkalmával kifogásolt élelmiszerminták mennyisége az évek folyamán, természetesen szintén változott. A megvizsgált élelmiszerekből ugyanis 1920-ban 5.840, 1922-ben 15.618, 1924-ben 16.986, 1926-ban 14.917 minta esett kifogás alá. A múlt évben tehát kevesebb minta kifogásoltatott, mint 1922-ben.

A kifogásolt élelmiszerminták számának a vegyvizsgálatok számával való egybevetéséből kitűnik, hogy a vizsgálatok eredményei az utóbbi években kedvezőbbek lettek, amennyiben a megvizsgált összes élelmiszermintáknak 1920-ban 61·4%, 1922-ben 60·0%, 1924-ben 54·4% s 1926-ban már csak 33·7%-a esett kifogás alá. Tehát míg a vegykísérleti és vegyvizsgáló állomásokhoz befutott összes mintáknak a világháború utáni első években jóval több mint fele hamisítottnak találtatott, addig a múlt évben élelmiszerhamisítás a vizsgálatoknak csak egyharmadrészában volt megállapítható, dacára annak, hogy a megvizsgált összes minták száma 1920-tól 1926-ig 364·7%-kal megnövekedett.

A vegyvizsgálatok legnagyobb hányadát a tej és tejtermékek vizsgálata adja, nyilván azért, mert ezeknek a cikkeknek hamisítása legkönnyebb s leggyakoribb. A megvizsgált összes élelmiszermintáknak a tej és tejtermékek vizsgálata 1920-ban 83·4%-át, 1922-ben 87·5%-át, 1924-ben 89·7%-át s a tárgyalt utolsó esztendőben 89·6%-át képezte. A vizsgálat alá vett összes minták között a most említett négy évben a tej egymaga 73·6, 78·1, 78·0, 71·3%-kal szerepel. Ugyanakkor a tejtermékek a vizsgálat alá vett összes mintáknak már csak 9·8, 9·4, 11·7, 18·3%-át tették.

Adataink szerint az utolsó három évben a tej, tejföl és tejszín vizsgálatának eredményei valamennyire megjavultak, amennyiben e cikkekből megvizsgált és

kifogásolt minták arányszáma fokozatosan csökkent. A vaj, túró és sajt vizsgálatának adatai ellenben rosszabbodásról számolnak be.

A tej és tejtermékeknek leszámítása után fönmaradó többi cikkek vizsgálata már jóval szűkebb keretek között mozog. E cikkek az összes vizsgálatoknak együtt 1920-ban 16·6, 1926-ban csak 10·4%-át adták. A zsír-, olaj-, liszt-, tészta-, méz- és paprikamintákból 1926-ban mindössze 2·9—16·5%, a megvizsgált ecetmintákból 45·3% s a „más élelmicikkek“ elnevezés alatt szereplő minták közül pedig, amelyek között élesztő, fűszer, gyümölcslevek, szörpök, leveskészítmények stb. szerepelnek, 35·7% kifogásoltatott.

Az egyes vegykísérleti és vegyvizsgáló állomások közül legtöbb élelmiszermintát 1926-ban a Székesfővárosi Vegyészeti és Élelmiszervizsgáló Intézet (14.795) és a székesfehérvári törvényhatósági vegyvizsgáló állomás (9.616) vizsgált meg. Legkevesebb vizsgálatot viszont a soproni (431) és a győri (645) törvényhatósági vizsgálatoknál mutatnak ki adataink. A kifogás alá esett élelmiszermintáknak a megvizsgált összes mintákhoz való aránya a múlt évi országos átlagot (33·7%) legjobban Miskolcon (92·4%) és Kecskeméten (84·2%) haladta meg. Mindkét állomás vizsgálatainál ezt a szomorú elsőséget a tej és tejtermék hamisításának magasan az országos átlag (33·5%) fölötti elhelyezkedése okozta. A megvizsgált tejmintáknak Miskolcon ugyanis 92·1%-a, Kecskeméten pedig 83·1%-a hamisított volt. A székesfehérvári, továbbá a székesfővárosi körzet vizsgálatainál kifogásolt minták aránya (21·9, illetve 23·6%) az országos átlag alatt állott.

A közölt adatok azt mutatják, hogy az élelmiszerhamisítás megakadályozása s a vonatkozó törvény mind hatályosabb végrehajtása céljából, a hatóságok és a vegykísérleti s vegyvizsgáló állomások a világháború után fokozottabb munkát végeztek. Bizonyára ennek s a gazdasági viszonyok javulásának tudható be, hogy bár a megvizsgált és kifogásolt élelmiszerek arányszáma 1926-ban is még mindig elég magas, az élelmiszervizsgálatok eredményei állandóan és elég nagymértékben javultak és az élelmiszerhamisítás a legutóbbi években mind szűkebb keretek közé szorult.

Sz. Z. dr.